ជំពូកទី ៤

យុទ្ធសាស្ត្រទប់ស្កាត់អំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជន

"បើសិនជាយើងនៅស្ងៀមនិងធ្វើដូចជាខ្សោយ ពួកគាត់នៅតែបន្តមករកលុយពីយើង។
ប៉ុន្តែ បើយើងហ៊ានចរចា និងជជែកតវ៉ាតាមផ្លូវច្បាប់ជាមួយពួកគាត់
ពួកគាត់នឹងមិនហ៊ានមកទៀតទេ"។

-ម្ចាស់មីក្រូសហគ្រាសម្នាក់ នៅបន្ទាយមានជ័យ

យោងតាមទស្សនៈរបស់សហគ្រិនជាច្រើន ទោះបីជាចំណាយក្រៅផ្លូវការ និងបញ្ហាអំពើពុករលួយរាប់រយជំពូកនៅក្នុងវិស័យឯកជនមានសភាពធ្ងន់ធ្ងរក៏ដោយ ក៏រដ្ឋាភិបាលយកចិត្តទុកដាក់ និងចាត់វិធានការណ៍តិចតួចនៅឡើយ ដើម្បីទប់ស្កាត់អំពើពុករលួយក្នុងវិស័យនេះ។ ជាពិសេស នៅពេលដែលសួរសំណួរថា តើរដ្ឋាភិបាលបានចាត់វិធានការណ៍ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជនដែរឬទេ? សហគ្រិនទាំងអស់បានឆ្លើយសំណួរនេះប្រកបដោយទុទ្ទិដ្ឋិនិយម (រូបភាព ៤.១)។

រូបភាព ៤.១: សកម្មភាពរដ្ឋាភិបាលក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងអំពើពុករលួយ

(១=មិនជោគជ័យទាល់តែសោះ ៧=ប្រកបដោយជោគជ័យ)

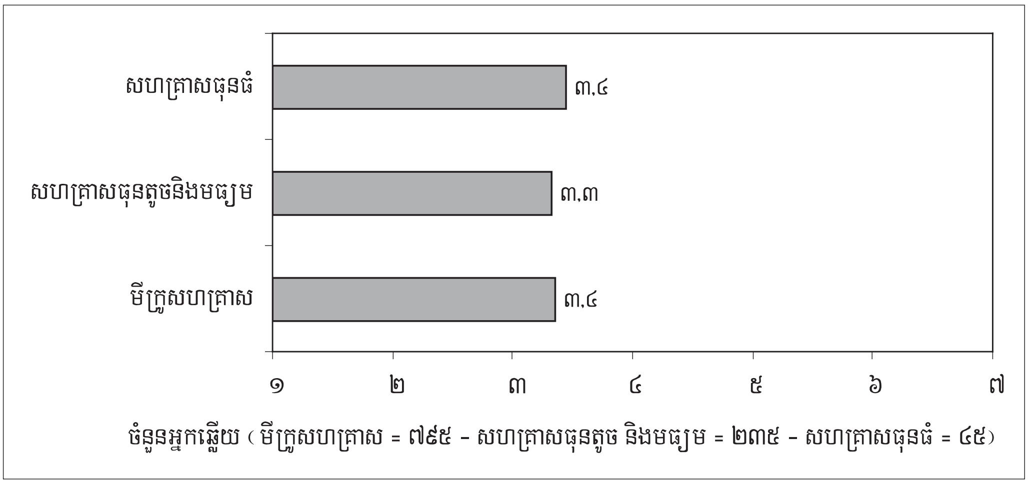

ប្រភព: *វ.ស.ក. ការស្ទង់មតិលើការវាយតម្លៃអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជននៅកម្ពុជា - មេសា ២០០៦*

ដើម្បីអោយរដ្ឋាភិបាលប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយប្រកបដោយជោគជ័យ សហគ្រិននៃមីក្រូសហគ្រាស សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និងមន្ត្រីសាធារណៈបានបញ្ចេញគំនិត និងអនុសាសន៍ជាច្រើន។ សហគ្រិនក៏បានសម្តែងតួនាទីរបស់ខ្លួនជាអ្នកចូលរួមក្នុងវិស័យឯកជន ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើពុក-

រលួយផងដែរ។ ជំពូកនេះនឹងពិនិត្យមើលអនុសាសន៍របស់ពួកគាត់ និងតួនាទីរបស់វិស័យឯកជនក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ។

គួរកត់សំគាល់ថា ទោះបីជាអនុសាសន៍ខាងក្រោមនេះជាចំណុចដោយឡែកៗពីគ្នាក្តី ប៉ុន្តែអនុសាសន៍ទាំងនោះគួរត្រូវបានអនុវត្តព្រមៗគ្នា។ ជាឧទាហរណ៍ កំណែទម្រង់ដោយតម្លើងបៀវត្សរ៍មន្ត្រីរាជការតែឯង ដោយគ្មានការអនុវត្តច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព នោះមិនអាចកាត់បន្ថយអំពើពុករលួយបានទេ។

៤.១. ការបង្កើតយន្តការប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព

ច្បាប់ប្រឆាំងអំពើពុករលួយចាំបាច់ត្រូវតែអនុម័ត។ ក្រុមអ្នកពិភាក្សាជាច្រើនមានទស្សនៈថា វាមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការអនុម័តច្បាប់នេះជាមុនសិន ដោយសារពួកគាត់ជឿថានៅពេលមានច្បាប់យ៉ាងហោចណាស់ក៏មានការខ្លាចក្រែងក្នុងការប្រព្រឹត្តិអំពើពុករលួយដែរ។

៤.១.១. អនុម័តនូវច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ "ដ៏ល្អ" មួយ

មកដល់ពេលនេះ កម្ពុជាមិនទាន់មានច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយទេ។ កាលពីកិច្ចប្រជុំពិគ្រោះយោបល់របស់ប្រទេសម្ចាស់ជំនួយ និងរដ្ឋាភិបាលលើកទី ៨ កាលពីខែ មីនា ២០០៦ រដ្ឋាភិបាលប្តេជ្ញាចិត្តអនុម័តពង្រាងច្បាប់នេះត្រឹមដំណាច់ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៦ និងរៀបចំគំរោងដើម្បីពង្រឹង និងគ្រប់គ្រងការអនុវត្តច្បាប់ នេះឱ្យបានមុនខែ តុលា ឆ្នាំ ២០០៦[១៨] ។

នៅពេលដែលកំពុងសរសេររបាយការណ៍នេះ ពង្រាងច្បាប់នេះ ត្រូវបានបញ្ជូនទៅគណៈរដ្ឋមន្ត្រីដើម្បីពិភាក្សាអំពីភាពស្របគ្នានៃពង្រាងច្បាប់នេះទៅនឹងពង្រាងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ និងនីតិវិធីក្រមព្រហ្មទណ្ឌ។ ពង្រាងច្បាប់ប្រឆាំងអំពើពុករលួយមិនអាចត្រូវបានអនុម័តនៅមុនបំណាច់ ខែកក្កដា ឆ្នាំ ២០០៦ ដូចដែលរដ្ឋាភិបាលបានសន្យានោះទេ។

គួរកត់សំគាល់ថា សហគ្រាសមួយចំនួនធំដឹងថា រដ្ឋាភិបាលកំពុងពង្រាងច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ (រូបភាព ៤.២)។ ទោះបីជាយ៉ាងនេះក្តី មិនមានអ្វីគួរឱ្យភ្ញាក់ផ្អើលទេ ដោយសារទីតាំងដែលបាន ធ្វើការស្ទង់មតិស្ថិតនៅទីប្រជុំជនដែលមានភាពងាយស្រួលក្នុងការទទួលព័ត៌មាននានា។

[១៨] ទស្សនាវដ្តីឃ្លាំមើលសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជាលេខ ៤ ទំព័រ ៧៨

រូបភាព ៤.២: ការយល់ដឹងរបស់សហគ្រិនអំពីពង្រាងច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ

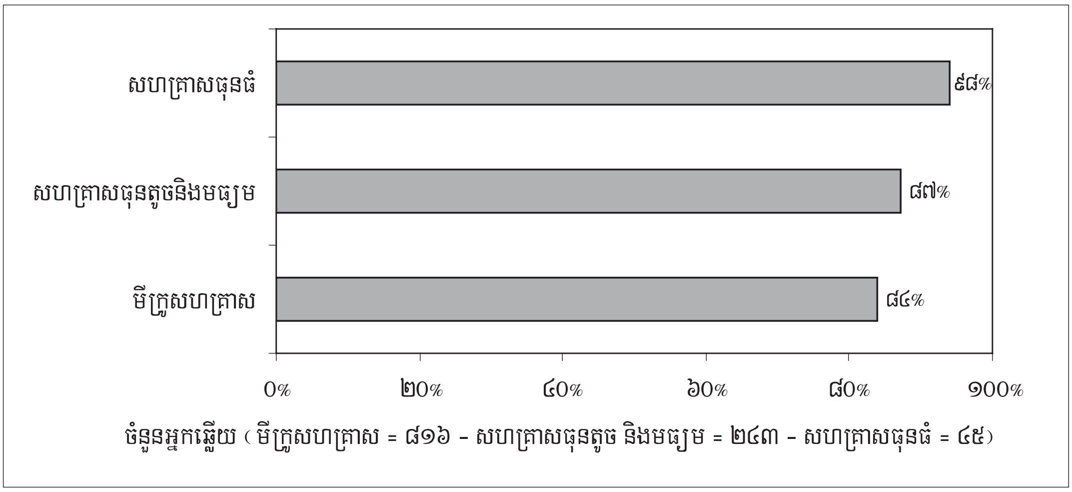

ប្រភព: *វ.ស.ក. ការស្ទង់មតិលើការវាយតម្លៃអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជននៅកម្ពុជា - មេសា ២០០៦*

ទោះបីជាច្បាប់នេះនឹងត្រូវអនុម័តដោយសភាក៏ដោយ ក៏នៅមានបញ្ហាចំរូងចំរាស់លើប្រការដែលថា ច្បាប់នេះពុំទាន់ស្របតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ។ អ្នករិះគន់បានលើកឡើងថា ពង្រាងច្បាប់នេះមិនស្របតាមបទដ្ឋាន អន្តរជាតិ លើ ៤ ចំណុចសំខាន់ៗ[១៩]:

- ពង្រាងច្បាប់នេះខ្វះឯករាជ្យភាពក្នុងការប្រតិបត្តិ និងថវិកាស្វយ័តសម្រាប់អង្គភាពប្រឆាំងអំពើពុករលួយ ។
- ពង្រាងច្បាប់នេះមិនបានផ្តល់នូវឯករាជ្យភាពគ្រប់គ្រាន់ក្នុងការស៊ើបអង្កេតសម្រាប់អាជ្ញាធរប្រឆាំងអំពើពុករលួយឡើយ ។
- ទាក់ទងនឹងការប្រកាសទ្រព្យសម្បត្តិ ច្បាប់នេះគួរអនុញ្ញាតឱ្យអគ្គលេខាធិការនៃអាជ្ញាធរប្រឆាំងអំពើពុករលួយអាចទទួលព័ត៌មានអំពីការប្រកាសទ្រព្យសម្បត្តិពេលស៊ើបអង្កេត។ ការប្រកាសទ្រព្យសម្បត្តិត្រូវធ្វើរួមទាំងទ្រព្យរបស់ប្តីឬប្រពន្ធ និងកូនផងដែរ និងអាចត្រូវប្រើជាភស្តុតាងនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ។
- ភាពស្របគ្នានៃពង្រាងច្បាប់នេះ ជាមួយនឹងក្រមនីតិវិធីព្រហ្មទណ្ឌ និងក្រមព្រហ្មទណ្ឌ (ឧទាហរណ៍ ការរក្សាការសំងាត់ដើម្បីការពារជនរងគ្រោះ និងសាក្សី និងទណ្ឌកម្មជាពិសេស ចំពោះការមិនរក្សាភាពសំងាត់) ។

[១៩] បទឧទ្ទេសនាមដោយ Pact បទដ្ឋានអន្តរជាតិ និងពង្រាង ច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយកាលពីថ្ងៃ ២៣ ឧសភា ២០០៦

មីក្រូសហគ្រាស សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម មានទស្សនៈដូចគ្នានឹងអ្នកពិរះគន់ខាងលើដែរ។ មីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម យល់ឃើញថា គួរមានអាជ្ញាធរ ឬភ្នាក់ងារ ឬក្រុមប្រឹក្សាមួយដែលឯករាជ្យ និងស្វយ័ត ដើម្បីត្រួតពិនិត្យ និងស៊ើបអង្កេតបញ្ហាពុករលួយ។ ខណៈដែលតុលាការត្រូវបានគេរកឃើញថា បានប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយច្រើនជាងគេ និងខ្វះឯករាជ្យភាព ក្រុមប្រឹក្សាប្រឆាំងអំពើពុករលួយនឹងដើរតួយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការទប់ស្កាត់អំពើពុករលួយនេះ។

សហគ្រិននៃសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមមានប្រសាសន៍ថា *"គោលនយោបាយ និងច្បាប់គួរមានភាពច្បាស់លាស់ សំរាប់ក្រុមប្រឹក្សាប្រឆាំងអំពើពុករលួយប្រើប្រាស់អំណាចរបស់គាត់ ប្រកបដោយឯករាជ្យភាព បើមិនដូច្នោះទេ អាជ្ញាធរដែលបង្កើតឡើងនេះនឹងពុករលួយដែរដែលធ្វើឱ្យបញ្ហាកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរឡើង"*។ លើសពីនេះទៀត មីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម យល់ឃើញថា ច្បាប់ប្រឆាំងអំពើពុករលួយគួរតម្រូវអោយមានការប្រកាសទ្រព្យសម្បត្តិរបស់មន្ត្រីថ្នាក់ខ្ពស់ ដើម្បីអនុញ្ញាតឱ្យអាជ្ញាធរ ឬក្រុមប្រឹក្សាដែលមានសមត្ថភាពធ្វើការតាមដាន និងស៊ើបអង្កេតអំពីអំពើពុករលួយដែលអាចកើតមានឡើង។

ហេតុដូចនេះហើយ ដើម្បីធ្វើការកាត់បន្ថយអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជន ក៏ដូចជាក្នុងប្រទេសជាតិទាំងមូល ការអនុម័តនូវច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយដ៏ល្អមួយ ជាជំហានទីមួយដែលរដ្ឋាភិបាលគួរតែធ្វើ។ រដ្ឋាភិបាលបានបង្ហាញនូវឆន្ទៈដ៏ខ្លាំងក្លារបស់ខ្លួន តាមរយៈគោលនយោបាយជាច្រើន ជាពិសេសយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណរបស់រដ្ឋាភិបាល។ ដើម្បីប្រែក្លាយឆន្ទៈនេះអោយទៅជាការពិតមួយ កិច្ចប្រឹងប្រែងក្នុងការអនុម័តនូវច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយមួយ ដែលស្របតាមស្តង់ដារអន្តរជាតិ ជាការចាំបាច់ណាស់។ កិច្ចប្រឹងប្រែងថែមទៀតរបស់រដ្ឋាភិបាលគួរតែផ្តោតលើការពន្លឿននៃនីតិវិធីក្នុងការអនុម័តនូវច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយមួយ ដែលអាចធ្វើអោយប្រទេសកម្ពុជាមានមូលដ្ឋានច្បាប់មួយដែលរឹងមាំ និងគួរអោយទុកចិត្តបាន ដើម្បីកាត់បន្ថយអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជន ក៏ដូចជាក្នុងប្រទេសទាំងមូល។

៤.១.២. ការពង្រឹងការអនុវត្តច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ

ច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយដែលបានអនុម័តហើយ មិនគួរមានតែនៅលើក្រដាសតែប៉ុណ្ណោះទេ។ ច្បាប់នេះត្រូវតែអនុវត្តអោយមានប្រសិទ្ធិភាព ដោយដាក់ទណ្ឌកម្មចំពោះមន្ត្រីដែលពុករលួយ។ មន្ត្រីសាធារណៈនឹងមិនប្រព្រឹត្តអំពើពុករលួយទៀតឡើយ ប្រសិនបើមានការអនុវត្តច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយប្រកបដោយប្រសិទ្ធិភាព ពីព្រោះពួកគាត់ខ្លាចបាត់បង់នូវការងាររបស់ខ្លួន និងទទួលនូវទណ្ឌកម្ម។

ទោះបីយ៉ាងណាក្តី ការអនុវត្តច្បាប់នេះគួរធ្វើឡើងដោយស្មើភាពគ្នា ទោះបីជាអ្នកនោះ ជានរណា រឺធ្វើអ្វីក៏ដោយ។ ប៉ុន្តែ យុទ្ធនាការប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយគួរអនុវត្តពីលើចុះក្រោម ជាជាងពីក្រោមឡើង

លើ។ ប្រសិនបើមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ទទួលរងទណ្ឌកម្មដោយសារអំពើពុករលួយ មន្ត្រីថ្នាក់ទាបនឹងមានការក្រែងរអាក្នុងការប្រព្រឹត្តិអំពើពុករលួយ ហើយការអនុវត្តច្បាប់នឹងកាន់តែមានប្រសិទ្ធភាព ដូចដែលមន្ត្រីម្នាក់បានលើកឡើងថា: *"អ្នកដឹកនាំរដ្ឋាភិបាលថ្នាក់ជាតិត្រូវតែគោរពច្បាប់មុន ទើបប្រជាជនធ្វើតាម"* ។

ដូចគ្នាដែរ សហគ្រិនម្នាក់លើកឡើងថា : *" ខ្ញុំគិតថាយើងគួរកែទម្រង់ពីលើចុះក្រោម។ មន្ត្រីថ្នាក់ទាបនឹងខ្លាចមិនហ៊ានរំលោភច្បាប់ឡើយ ដោយសារពួកគេឃើញចៅហ្វាយខ្លួនទទួលទណ្ឌកម្ម។ ប្រសិនបើយើងអនុវត្តពីថ្នាក់ក្រោម ថ្នាក់លើនឹងប្រឹងយកសំណូកទៀត ដោយសារពួកគេដឹងថាពួកគេគ្មានឱកាសទៀតឡើយ"*។

ទោះបីជាមានបញ្ហានៃអំពើពុករលួយយ៉ាងណាក៏ដោយ មីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និងមន្ត្រីរាជការមានជំនឿទុកចិត្តលើកម្មវិធីកំណែទម្រង់របស់រដ្ឋាភិបាល។ ពួកគាត់ជឿថា រដ្ឋាភិបាលនឹងអនុវត្តច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយប្រកបដោយភាពជោគជ័យ នៅពេលដែលពង្រាងច្បាប់នេះអនុម័តដោយរដ្ឋសភា។ ពួកគាត់ជឿថា រដ្ឋាភិបាលនឹងដាក់ការអនុវត្តច្បាប់នេះ ជាអាទិភាពសំខាន់មួយ។ យ៉ាងហោចណាស់ ស្ថានការណ៍នឹងប្រសើរជាងពេលគ្មានច្បាប់ នេះបើយោងតាមមីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម។ ប៉ុន្តែ សហគ្រាសធុនធំ ហាក់ដូចជាមិនសូវមានទស្សនៈវិជ្ជមានប៉ុន្មានទេ។

រូបភាព ៤.៣: ជោគជ័យនៃការអនុវត្តច្បាប់ប្រឆាំងអំពើពុករលួយ

(១=មិនជោគជ័យទាល់តែសោះ ៧=ជោគជ័យណាស់)

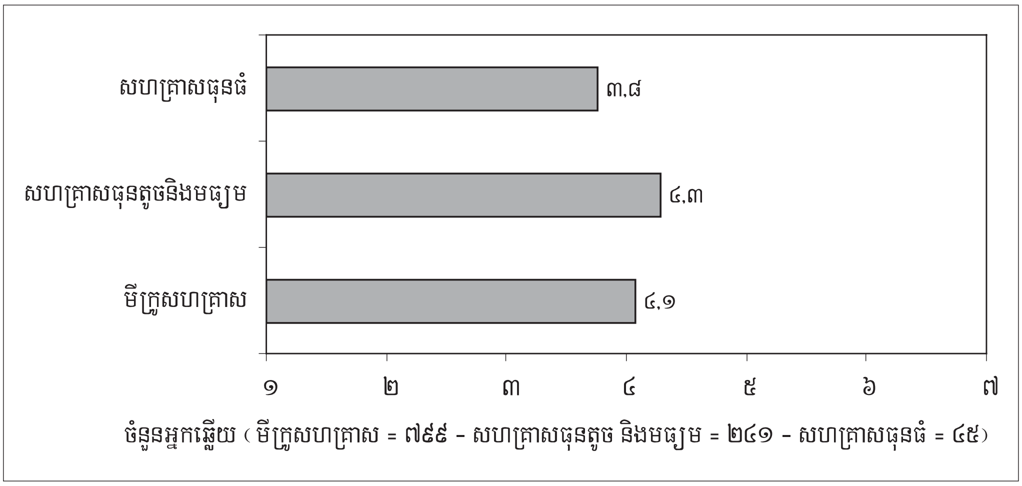

ប្រភព: *វ.ស.ក. ការស្ទង់មតិលើការវាយតម្លៃអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជននៅកម្ពុជា - មេសា ២០០៦*

មន្ត្រីសាធារណៈមួយចំនួនដែលបានសម្ភាសមានទស្សនៈដូច មីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមដែរ។ មន្ត្រីសាធារាណៈ យល់ថា ការអនុវត្តច្បាប់នេះមិនអាចបានជោគជ័យ ១០០ ភាគរយទេ ប៉ុន្តែអាចកាត់បន្ថយអំពើពុករលួយបានមួយកំរិតដែរ។ មន្ត្រីសាធារណៈម្នាក់បាននិយាយថា *"ការ*

អនុវត្តច្បាប់ប្រឆាំងអំពើពុករលួយ មិនមានប្រសិទ្ធភាពទាំងស្រុងឡើយ ប្រសិនបើបៀវត្សរ៍នៅតែទាបដដែលនោះ។ ប៉ុន្តែ វានឹងជួយកាត់បន្ថយអំពើពុករលួយបានមួយកំរិត។ ខ្ញុំមានការសប្បាយរីករាយណាស់ប្រសិនបើគេអនុម័តច្បាប់នេះ"។

ទំនុកចិត្តរបស់វិស័យឯកជន និងមន្ត្រីរាជការក្នុងកម្មវិធីកំណែទំរង់របស់រដ្ឋាភិបាល ជាការគាំទ្រផ្នែកសតិអារម្មណ៍មួយដល់រដ្ឋាភិបាល និងជួយលើទឹកចិត្តរដ្ឋាភិបាល ក្នុងការបង្កើនកិច្ចប្រឹងប្រែងថែមទៀត ដើម្បីប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ។ វិស័យឯកជន មន្ត្រីរាជការ សង្គមស៊ីវិល ម្ចាស់ជំនួយភ្នាក់ងារពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ព្រមទាំងប្រជាជនកម្ពុជាទាំងអស់ ទន្ទឹងចាំដោយសង្ឃឹមថានឹងមានការអនុវត្តច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយដែលនឹងត្រូវអនុម័តនៅពេលខាងមុខនេះ។

៤.២. ការតំឡើងប្រាក់ខែរបស់មន្ត្រីរាជការ

មីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមស្ទើរតែទាំងអស់ បានលើកពីព្រំដែននៃការបង្ខំអោយអនុវត្តច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ។ មីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ជឿជាក់ថា វាមានទំនាក់ទំនងខ្លាំងរវាងការតម្លើងបៀវត្សរ៍ឱ្យមន្ត្រីរាជការ និងប្រសិទ្ធភាពនៃការអនុវត្តច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយនេះ។ ប្រសិនបើគ្មានប្រាក់ខែគ្រប់គ្រាន់ទេ ការចាប់បង្ខំអោយអនុវត្តច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយពុំអាចទទួលបានជោគជ័យទេ ដូចដែលសហគ្រិននៃមីក្រូសហគ្រាសម្នាក់បានមានប្រសាសន៍ថា: *"ការអនុវត្តច្បាប់តឹងរ៉ឹងមិនអាចធ្វើបានឡើយ ពីព្រោះបៀវត្សរ៍មិនគ្រប់គ្រាន់"*។

ប្រអប់ ៤.១: តើមន្ត្រីសាធារណៈចាយលុយពុករលួយរបៀបណា?

តាមពិតទៅ នៅពេលនិយាយអំពីរបៀប និងមូលហេតុដែលមន្ត្រីសាធារណៈប្រើលុយបានពីអំពើពុករលួយមានការខុសគ្នារវាងមន្ត្រីធម្មតា និងមន្ត្រីថ្នាក់ខ្ពស់។ មន្ត្រីរាជការធម្មតាទទួលចំណាយក្រៅផ្លូវការពីវិស័យឯកជនដើម្បីរស់និងចំណាយប្រចាំថ្ងៃប៉ុណ្ណោះ។ ការចំណាយប្រចាំថ្ងៃរបស់ពួកគាត់មាន ចំណាយផ្ទាល់ខ្លួន និងគ្រួសារ និងតម្រូវការចាំបាច់នានា ដូចជាអាហារ សំលៀកបំពាក់ ប្រេង និងព្រឹត្តិការណ៍សង្គមនានា ដូចជា អាពាហ៍ពិពាហ៍ ស៊ីផឹក និងជប់លៀង។ល។

ទោះបីយ៉ាងណាក្តី មន្ត្រីជាច្រើនលើកឡើងថា មន្ត្រីជាន់ខ្ពស់ហាក់ដូចជាទទួលសំណូកដើម្បីមានបាន។ ដោយសារតែប្រព័ន្ធនៃភាពជាចៅហ្វាយ មន្ត្រីសាធារណៈត្រូវប្រើលុយពុករលួយសូកចៅហ្វាយនាយ ដើម្បីរក្សាតំណែង ឬតម្លើងឋានៈ។ មន្ត្រីទាំងនេះ បានចាយលុយពុករលួយ ដើម្បីបង្ហាញកិត្យានុភាពរបស់ពួកគេ សម្ភារៈនិយម និងដើម្បីបំពេញសកម្មភាពកំសាន្តនានា ដូចជាលេងល្បែងជាដើម។ ពេលខ្លះមន្ត្រីទាំងនោះវិភាគទានលុយពុករលួយទៅបក្សនយោបាយរបស់ពួកគេ។

ប្រភព: *វ.ស.ក. ការស្ទង់មតិលើការវាយតម្លៃអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជននៅកម្ពុជា - មេសា ២០០៦*

ដូចគ្នានេះដែរ សហគ្រិនម្នាក់ទៀតមានយោបល់ថា: *"មន្ត្រីរាជការតែងតែត្អូញត្អែរអំពីភាពមិនគ្រប់គ្រាន់នៃប្រាក់បៀវត្សរ៍។ ឥឡូវនេះ ពួកគាត់មានបៀវត្សរ៍វត្សរ៍គ្រប់គ្រាន់ហើយ ដូច្នេះ ពួកគាត់មិនអាចត្អូញត្អែរទៀតឡើយ។ ប្រសិនបើ ពួកគាត់ពុករលួយ យើងអាចដាក់ទណ្ឌកម្មគាត់តាមច្បាប់។ តម្លើងបៀវត្សរ៍ និងពង្រឹង ច្បាប់ប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយនឹងធ្វើឱ្យការអនុវត្តច្បាប់កាន់តែប្រសើរ។ វាមិនអាចលុបអំពើពុករលួយទាំងអស់ទេ ប៉ុន្តែយ៉ាងហោចណាស់ក៏ជួយកាត់បន្ថយផងដែរ"*។

ប្រាក់ខែហាក់បីដូចជាចំណុចគ្រឹះរបស់បញ្ហានៃអំពើពុករលួយនៅប្រទេសកម្ពុជា។ យោងតាមក្រុមពិភាក្សានៅខេត្តក្រុងនានា សកម្មភាពចាំបាច់បំផុតដើម្បីប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជន គឺត្រូវបង្កើនប្រាក់បៀវត្សរ៍មន្ត្រីរាជការ។ គ្មានបៀវត្សរ៍គ្រប់គ្រាន់ មន្ត្រីរាជការមិនអាចរស់បានទេ ដូចនេះពួកគាត់នឹងត្រូវតែពុករលួយដោយរកសំណូកពីវិស័យឯកជន។ យោងតាមមីក្រូសហគ្រាសសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម បៀវត្សរ៍មានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់មន្ត្រីរាជការ ដោយសារជារឿយៗពួកគាត់ប្រឈមនឹងការចំណាយក្រៅផ្លូវការឱ្យមន្ត្រីសាធារណៈក្នុងអាជីវកម្មរបស់ពួកគាត់។

ប្រអប់ ៤.២: គោលនយោបាយរដ្ឋអំពីបៀវត្សរ៍ និងការលើកទឹកចិត្តមន្ត្រីរាជការ

នៅក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណ រដ្ឋាភិបាលបានសន្យាបង្កើនបៀវត្សរ៍មន្ត្រីរាជការ ១០ ទៅ ១៥ ភាគរយ ដើម្បីបង្កើនជីវភាពរស់នៅរបស់ពួកគេអោយដល់កម្រិតសមរម្យមួយ។ ការប្តេជ្ញាចិត្តក្នុងការតម្លើងបៀវត្សរ៍នេះ បានអនុវត្តជាបណ្តើរៗហើយ។ ឧទាហរណ៍ តម្លៃនៃសន្ទស្សន៍បៀវត្សរ៍នៃមន្ត្រីរាជការត្រូវបានតម្លើងពី ៣០០ រៀល (ក្នុងឆ្នាំ ២០០២) ទៅ ៣៤៥ រៀល (ក្នុងឆ្នាំ ២០០៥) និង ៤០០ រៀល (ក្នុងឆ្នាំ ២០០៦)។ ក្នុងខែសីហា ឆ្នាំ ២០០៥ រដ្ឋាភិបាលក៏បានបង្កើនប្រាក់មុខងារឱ្យដល់បុគ្គលិករដ្ឋបាលថ្នាក់កណ្តាល និងជាន់ខ្ពស់ និងវិស័យអាទិភាពនានា (អប់រំ និងសុខភាព) ផងដែរ។

ជាធម្មតា បៀវត្សរ៍សរុបរបស់មន្ត្រីរាជការទាំងអស់រួមមាន បៀវត្សរ៍ស្នូលរបស់ពួកគាត់បូកនឹងប្រាក់បំណាច់ដទៃទៀត (អាស្រ័យលើមុខងារ ហានិភ័យ និងប្រាក់បំណាច់គ្រួសារ)។ ចំនួនសន្ទស្សន៍ត្រូវបានអនុវត្តតាមលំដាប់ខាងក្រោម:មន្ត្រីរាជការប្រភេទ ឃ មានសន្ទស្សន៍ពី ១០០ ទៅ ១៧៥ មន្ត្រីរាជការប្រភេទ គ មានសន្ទស្សន៍ពី ១៥០ ទៅ ២៦២ មន្ត្រីរាជការ ប្រភេទ ខ មានសន្ទស្សន៍ពី ២២០ ទៅ ៣៨០ មន្ត្រីរាជការប្រភេទ ក មានសន្ទស្សន៍ពី ៣១៥ ទៅ ៥៥០ ។

បន្ថែមពីនេះ កាលពីដើមឆ្នាំ ២០០២ ក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល (CAR) គ្រោងអនុវត្តក្រុមបេសកកម្មអាទិភាព (PMG) ដើម្បីផ្តល់ការលើកទឹកចិត្តដល់មន្ត្រីរាជការ ១ ០០០ នាក់ ដែលបំពេញការងារក្នុងប្រភេទជាន់ខ្ពស់ "ក" (ថ្នាក់នយោបាយ និងថ្នាក់រដ្ឋបាលជាន់ខ្ពស់)។ គេក៏គ្រោងតម្លើងឱ្យមន្ត្រីរាជការ ៥០០ នាក់ទៀត រៀងរាល់ឆ្នាំរហូតដល់ឆ្នាំ ២០០៥ ឱ្យដល់កំរិតក្រុមបេសកកម្មអាទិភាព (PMG)។ ជាមធ្យមប្រភេទជាន់ខ្ពស់ "ក" និងមន្ត្រីរាជការក្នុង

ប្រអប់ ៤.២: គោលនយោបាយរដ្ឋអំពីប្រាក់បៀវត្សរ៍ និងការលើកទឹកចិត្តមន្ត្រីរាជការ (តពីខាងលើ)

ក្រុមអាទិភាពទទួលបានប្រាក់បៀវត្សរ៍ប្រហែល ២០០ ដុល្លារអាមេរិក ប៉ុន្តែ ក្នុងឆ្នាំ ២០០៥ សមាជិកក្រុម បេសកកម្មអាទិភាព (PMG) មានតែ ១២០៥ នាក់ ប៉ុណ្ណោះ ខណៈដែលក្រសួងជាច្រើនមិនទាន់បានបញ្ជូលឈ្មោះ បុគ្គលិកទៅក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល (CAR) នៅឡើយ។ មកដល់ពេលនេះ គឺមានតែមន្ត្រីរាជការ ៥៦០ នាក់ទេ ដែលទទួលប្រយោជន៍ពីក្រុមបេសកកម្មអាទិភាព (PMG)។ កម្មវិធីក្រុមបេសកកម្មអាទិភាពនេះមិនទាន់បានបញ្ចប់នៅ ឡើយទេ។

ទោះបីជារដ្ឋាភិបាលខិតខំតម្លើងប្រាក់បៀវត្សរ៍ឱ្យមន្ត្រីរាជការក្តី គេបានវាយតំលៃថាប្រាក់បៀវត្សរ៍នេះមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ។ ថ្មីៗនេះ សមាគមគ្រូបង្រៀនឯករាជ្យដែលអះអាងថាមានសមាជិកប្រហែល ៧៨ ០០០ នាក់ ព្រមានថានឹងធ្វើកូដកម្ម ទាមទារតម្លើង ប្រាក់បៀវត្សរ៍ដល់គ្រូបង្រៀនពីជាមធ្យម ២៥ ដុល្លារអាមេរិក ទៅដល់ ១០០ ដុល្លារអាមេរិកក្នុងមួយខែ។ ជាការឆ្លើយតបនឹងតំរូវការនេះ រដ្ឋាភិបាលលើកបញ្ហាថវិកាមានកំណត់ជាអំណះអំណាង និងនិយាយថាអ្វីដែលរដ្ឋាភិបាលអាចធ្វើបាន គឺតម្លើងប្រាក់បៀវត្សរ៍ បន្តិចបន្តួចក្នុងមួយឆ្នាំ។

ប្រភព: *យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណរបស់រដ្ឋាភិបាល អនុក្រឹត្យលេខ ០៣ ចុះថ្ងៃទី ១៥ មករា ២០០៥ អនុក្រិត្យលេខ ១៤០ ចុះថ្ងៃទី ០៩ ធ្នូ ២០០៥ - សារព័ត៌មាន ឌឹ ខែមបូឌា ដេលី ផ្សាយថ្ងៃ ២០ មិថុនា ២០០៦ ខួបទី ៣៤ ច្បាប់ទី ៦២ ទំព័រ ៦២— ទស្សនាវដ្តីឃ្លាំមើលសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា របស់វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជា លេខ ៣ ទំព័រ ៦១ - ទស្សនាវដ្តីឃ្លាំមើលសេដ្ឋកិច្ចកម្ពុជារបស់វិទ្យាស្ថានសេដ្ឋកិច្ច កម្ពុជា លេខ ៤ ទំព័រ ៧ - និងគេហទំព័ររបស់ក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល:* http://www.car.gov.kh/document/report/achievement_CAR_brief_310506_kh.asp

ដូចគ្នាដែរ មន្ត្រីដែលបានសម្ភាសមួយចំនួនធំជឿជាក់ថា តម្លើងប្រាក់បៀវត្សរ៍ជាវិធានការណ៍ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពក្នុងការបន្ថយអំពើពុករលួយ។ ពួកគាត់ជឿថាមន្ត្រីរាជការជាច្រើននៅមានសីលធម៌នៅឡើយ។ មន្ត្រីសាធារណៈម្នាក់បាននិយាយថា *"ទោះបីជាយើងមិនអាចបញ្ឈប់អំពើពុករលួយនៅពេលដែលមានការតម្លើងប្រាក់បៀវត្សរ៍ក្តី ក៏គេអាចបន្ថយអំពើពុករលួយបានដែរ"*។ ប្រសិនបើប្រាក់បៀវត្សរ៍អាចឆ្លើយតបបានតម្រូវការចាំបាច់របស់មន្ត្រីសាធារណៈសាមញ្ញដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអំពើពុករលួយសម្រាប់តែរស់ អំពើពុករលួយបែបនេះនឹងត្រូវបានទប់ស្កាត់បានយ៉ាងច្រើន។

ប្រធានឃុំម្នាក់លើកឡើងថា *"សំរាប់មន្ត្រីថ្នាក់ទាប ពួកមានការអៀនខ្មាស់ក្នុងការទទួលចំណាយក្រៅផ្លូវការ ប៉ុន្តែពួកគាត់គ្មានជំរើសណាក្រៅតែពីពុករលួយដើម្បីទ្រទ្រង់ជីវភាព។ ប្រាក់បៀវត្សរ៍គ្រប់គ្រាន់នឹងជំរុញឱ្យពួកគាត់ឈប់ប្រព្រឹត្តិអំពើពុករលួយ ពីព្រោះពួកគាត់មិនចង់ទទួលការមើលងាយពីពលរដ្ឋឡើយ"*។ មន្ត្រីម្នាក់ទៀតក៏និយាយថា: *"ប្រាក់បៀវត្សគ្រប់គ្រាន់ក៏ជំរុញការអនុវត្តច្បាប់ និងវិន័យដែរ ដូចនេះពួកគាត់ក៏មិនហ៊ានប្រព្រឹត្តិខុសនឹងច្បាប់ដែរ ដោយសារពួកគាត់អាចនឹងបាត់បង់ការងារ"*។ ទោះបីយ៉ាងនេះក្តី គួរកត់សំគាល់ថា តម្លើងប្រាក់បៀវត្សរ៍តែឯងមិនអាចទប់ស្កាត់អំពើពុករលួយបានទេ។

សំណួរដែលចោទឡើងគឺថា តើប្រាក់ខែចំនួនប៉ុន្មានដែលអាចចាត់ទុកថាគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់មន្ត្រីរាជការ? មន្ត្រីសាធារណៈដែលបានសម្ភាស ភាគច្រើនជឿជាក់ថាប្រាក់បៀវត្សរ៍ ១០០ ដុល្លារអាមេរិកក្នុងមួយខែ គឺគ្រប់គ្រាន់សម្រាប់មន្ត្រីសាធារណៈសាមញ្ញ ក្នុងការឆ្លើយតបចំពោះតម្រូវការចាំបាច់របស់គ្រួសារពួកគាត់។ ទោះបីយ៉ាងនេះក្តី មន្ត្រីមួយចំនួនតូចមានទស្សនៈថា បៀវត្សរ៍គួរចាប់ពី ១៥០ ទៅ ២០០ ដុល្លារអាមេរិក ទើបគ្រប់គ្រាន់ក្នុងជីវភាពរស់នៅ។

តើធ្វើដូចម្តេចតម្លើងបៀវត្សរ៍មន្ត្រីរាជការទៅនឹងសំណូមពររបស់ពួកគាត់? សហគ្រិនភាគច្រើនយល់ថា វាជាការលំបាកបន្តិចសំរាប់ឱ្យរដ្ឋាភិបាលតម្លើងបៀវត្សរ៍ឱ្យមន្ត្រីរាជការ ដោយសារតែកម្សោយក្នុងការប្រមូលចំណូលរដ្ឋ។ ពួកគាត់ជឿថា ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហា រដ្ឋាភិបាលគួរពង្រឹងការប្រមូលពន្ធដើម្បីបង្កើនចំណូលរបស់ខ្លួន។

៤.៣. ការជំរុញអោយមានអភិបាលកិច្ចល្អ និងសីលធម៌

អភិបាលកិច្ចល្អមានតួនាទីសំខាន់ក្នុងការទប់ស្កាត់អំពើពុករលួយ យោងតាមអាជីវករ។ ការផ្តល់អភិបាលកិច្ចល្អដល់អាជីវកម្មអាចធ្វើឡើងតាមរយៈប្រព័ន្ធមួយដែលអាជីវករ និងមន្ត្រីសាធារណៈអាចធ្វើការជាមួយគ្នាយ៉ាងងាយស្រួល ឧទាហរណ៍សេវាកម្មបង្អួចមួយសម្រាប់ពន្ធដារ អាជ្ញាបណ្ណ និងសេវាកម្មដទៃទៀតដែលពាក់ព័ន្ធ។ គេលើកឡើងជាញឹកញាប់អំពី *"សេវាកម្មបង្អួចមួយ"* នៅពេលដែលមន្ត្រីសាធារណៈ និង មីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម និយាយអំពីការកាត់បន្ថយអំពើពុករលួយ។

ក្នុងបរិបទនៃអភិបាលកិច្ចល្អនេះដែរ មន្ត្រីជាច្រើនជឿថា សហគ្រិនគួរទទួលបានព័ត៌មានអំពីបទបញ្ញត្តិ ច្បាប់ នីតិវិធី និងព័ត៌មានអំពីអាជីវកម្ម ដោយចំណាយតិច។ ក្រៅពីនេះ ច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិអំពីអាជីវកម្មមិនគួរមានភាពស្មុគ្រស្មាញ និងគួរសមស្របតាមបរិយាកាសអាជីវកម្ម ដើម្បីអោយវិស័យឯកជនគោរពតាមយ៉ាងងាយស្រួល។ ឧទាហរណ៍ រដ្ឋាភិបាលគួរធ្វើកំណែទម្រង់លើការទទួលខុសត្រូវជាន់គ្នារបស់ក្រសួងពាក់ព័ន្ធ។

ដើម្បីជំរុញអោយមានអភិបាលកិច្ចល្អ ទាំងមន្ត្រីសាធារណៈ និង មីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម គិតថា វាមានសារៈសំខាន់ក្នុងការផ្សព្វផ្សាយការចំណាយផ្លូវការទាំងអស់ ដែលអាជីវករត្រូវចំណាយ និងចំណាយឱ្យអ្នកណា ហើយចំណាយទាំងអស់ត្រូវផ្សព្វផ្សាយឱ្យអាជីវកម្មទាំងអស់ដឹង។ ការពង្រីកការយល់ដឹងរបស់អាជីវករ អំពីបទប្បញ្ញត្តិដែលពាក់ព័ន្ធ និងការលើកទឹកចិត្តពួកគេឱ្យគោរពច្បាប់ទាំងនោះជាការចាំបាច់។

អនុសាសន៍ទាំងនេះនឹងផ្តល់ប្រយោជន៍ដល់ទាំងរដ្ឋបាលសាធារណៈ និងទាំងសហគ្រិនក្នុងការង្កើនល្បឿនការងារ។ គុណប្រយោជន៍ចំពោះរដ្ឋបាលសាធារណៈ គឺបង្កើនពន្ធរដ្ឋ និងចំណូលមិនមែនពន្ធ ចំណែក

ឯចំពោះអាជីវកម្មវិញ គឺអាចចំណាយពេលតិចក្នុងការបំពេញពន្ធ និងកាតព្វកិច្ចអាជីវកម្មរបស់ខ្លួនតាមរយៈរដ្ឋបាលសាធារណៈនេះ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត នីតិវិធីច្បាប់ និងបទបញ្ញត្តិស្មុគ្រស្មាញគួរត្រូវបានកាត់បន្ថយ។ សហគ្រិននៃមីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ម្នាក់និយាយថា: *"ខ្ញុំចង់ឱ្យរដ្ឋាភិបាលបង្កើតប្រព័ន្ធមួយ ដែលតម្រូវឱ្យយើងបង់អ្វីៗទាំងអស់នៅកន្លែងតែមួយ។ ខ្ញុំមិនចង់ខ្ជះខ្ជាយពេលវេលាធ្វើដំណើរពីកន្លែងមួយទៅមួយនោះទេ"*។

ប្រអប់ ៤.៣: ការិយាល័យបង្អួចមួយនៅស្រុកបាត់ដំបង និងសៀមរាប

ដោយទទួលបានជំនួយបច្ចេកទេសពីគម្រោង EU/Asia Urbs ផ្តល់មូលនិធិដោយសហគមន៍អឺរ៉ុប តាមរយៈ Konrad Adenueur ការិយាល័យសេវាកម្មបង្អួចមួយនៅស្រុក ២ (ស្រុកបាត់ដំបង និងសៀមរាប) នៃខេត្តបាត់ដំបង និងខេត្ត សៀមរាប ដែលជាគម្រោងសាកល្បងត្រូវបានបើកដោយប្រកាសលេខ ៧៩២ របស់ក្រសួងមហាផ្ទៃ។ គោលបំណងសំខាន់របស់ការិយាល័យនេះ គឺជួយជំរុញអភិបាលកិច្ចល្អ និងកំណែទម្រង់រដ្ឋបាល សម្រាប់ផ្តល់សេវាកម្មរដ្ឋបាលដល់ប្រជាពលរដ្ឋ។ ឋិតក្រោមសេវាកម្មបង្អួតមួយនេះ សេវាកម្មរដ្ឋបាលត្រូវបានប្រមូលផ្តុំក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់ស្រុកបាត់ដំបង និងសៀមរាប ហើយត្រូវផ្តល់ឱ្យពលរដ្ឋតាមទ្វារតែមួយគត់។

រចនាសម្ព័ន្ធរបស់ការិយាល័យបង្អួតមួយរបស់ស្រុកទាំង ២ នេះគឺថា ការិយាល័យនេះត្រូវបែងចែកជា ការិយាល័យជួរមុខដែលទទួលដោះស្រាយបញ្ហារកស៊ីជាមួយពលរដ្ឋទាំងអស់ និងការិយាល័យជួរក្រោយដែលមានអ្នកជំនាញការនៃផ្នែកនានាធ្វើការ។ សារៈសំខាន់នៃសេវាកម្មបង្អួតមួយគឺថា រាល់ការចំណាយដែលពាក់ព័ន្ធត្រូវបានផ្សព្វផ្សាយតាមលក្ខណៈតម្លាភាព។ សេវាកម្មនៃការិយាល័យបង្អួតមួយរួមមាន:

- វប្បធម៌ និងវិចិត្រសិល្បៈ (អាជ្ញាប័ណ្ណសម្រាប់អ្នកថតរូប ឬហាងជួលថតវីដេអូ)
- ទេសចរណ៍ (អាជ្ញាប័ណ្ណសម្រាប់ផ្ទះសំណាក់ដែលមានបន្ទប់ដល់ទៅ ៥ និង ភោជនីយដ្ឋានដែលមានកៅអីដល់ទៅ ៥០)
- ការដឹកជញ្ជូន (ការចុះបញ្ជីម៉ូតូ និងយានយន្ត)
- វិស័យឧស្សាហកម្ម រ៉ែ និងថាមពល (អាជ្ញាប័ណ្ណ និងបទបញ្ញត្តិអំពីហាងលក់វត្ថុសិប្បកម្ម និងអាជីវកម្មក្នុងវិស័យរ៉ែ)
- ពាណិជ្ជកម្ម (ការចុះបញ្ជីអាជីវកម្ម)

យោងតាមប្រធាននាយកដ្ឋានឧស្សាហកម្ម រ៉ែ និងថាមពលប្រចាំខេត្តសៀមរាប ប្រជាជននៅស្រុកសៀមរាបមានការភ្ញាក់ផ្អើលដោយឃើញការចំណាយផ្លូវការត្រូវបានគេផ្សព្វផ្សាយ ហើយចំនួនដែលពួកគេបង់លើសេវាកម្មសាធារណៈតិចជាងកាលពីមុន។ ការចូលរួមពីប្រជាជនក្នុងការប្រើប្រាស់សេវាកម្មសាធារណៈមានការកើនឡើង។ សម្រាប់នាយកដ្ឋានឧស្សាហកម្មប្រចាំខេត្តសៀមរាបតែមួយ សេវាកម្មសាធារណៈបានកើនឡើងដល់ទៅ ៥៥ ភាគរយ។

ប្រអប់ ៤.៣: ការិយាល័យបង្គួចមួយនៅស្រុកបាត់ដំបង និងសៀមរាប (តពីខាងលើ)

ថ្មីៗនេះ ពង្រាងអនុក្រឹត្យអំពីសេវាកម្មបង្គួចមួយដែលរៀបចំដោយលេខាធិការក្រុមប្រឹក្សាកំណែទម្រង់រដ្ឋបាលរបស់គណរដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវបានពិនិត្យ និងពិភាក្សាដោយក្រុមប្រឹក្សានេះ បន្ទាប់ពីកិច្ចប្រជុំអន្តរក្រសួងចំនួន ២ ដងរួចមក។ គេរំពឹងថាពង្រាងអនុក្រឹត្យនេះ នឹងត្រូវអនុម័តដោយគណរដ្ឋមន្ត្រីក្នុងខែ កក្កដា ឆ្នាំ ២០០៦ ។

ប្រភព: *បទសម្ភាសន៍ លោក សូរី រង្សី អនុប្រធានការិយាល័យសេវាកម្មបង្គួចមួយ និងកិច្ចសម្ភាសន៍ នឹងលោក ថ្លាច ស៊ីណា ប្រធាននាយដ្ឋានឧស្សាហកម្ម រ៉ែ និងថាមពល ប្រចាំខេត្តសៀមរាប*

វិធានការណ៍បន្ថែមមួយទៀត ដើម្បីពង្រឹងអភិបាលកិច្ចល្អដែលលើកឡើងដោយមន្ត្រីសាធារណៈ គឺការផ្លាស់ប្តូរមន្ត្រីរាជការពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយទៀត។ ការផ្លាស់មន្ត្រីពីកន្លែងមួយទៅកន្លែងមួយ ក៏ជាមធ្យោបាយសំខាន់មួយ ដែលចូលរួមចំណែកក្នុងការពង្រឹងអភិបាលកិច្ចល្អ និងនាំអោយមានការកាត់បន្ថយអំពើពុករលួយដែរ។ មន្ត្រីរាជការម្នាក់ក្នុងខេត្តកំពង់ចាមបានមានប្រសាសន៍ថា *"មិនគួរទុកឱ្យនៅកន្លែងដដែលៗយូរឡើយ ដោយសារពួកគាត់អាចពង្រឹងបណ្តាញ និងបង្កើតឱកាសសំរាប់ពុករលួយ"* ។

លើសពីនេះទៀត ការគ្រប់គ្រងនិងត្រួតពិនិត្យពីមន្ត្រីថ្នាក់លើលើមន្ត្រីថ្នាក់ក្រោមអោយបានហ្មត់ចត់ មានសារៈសំខាន់ណាស់។ មន្ត្រីថ្នាក់ខ្ពស់គួរមានគោលនយោបាយច្បាស់លាស់ ការណែនាំ និងការត្រួតពិនិត្យតឹងតែងលើអ្នកក្រោមបង្គាប់។ សហគ្រិនម្នាក់លើកឡើងថា : *"គួរតែមានវិធីមួយដ៏មានប្រសិទ្ធិភាព ដើម្បីត្រួតពិនិត្យអ្នកក្រោមបង្គាប់ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងអំពើពុករលួយ។ មន្ត្រីរាជការជាន់ខ្ពស់គួរទទួលខុសត្រូវចំពោះអំពើពុករលួយរបស់មន្ត្រីរាជការក្រោមឱវាទខ្លួន"*។

មីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ក៏បានលើកអំពីអភិបាលកិច្ចល្អ តាមរយៈការជំរុញអោយមានប្រសិទ្ធិភាពនៃរដ្ឋបាលសាធារណៈ ដូចជាការជ្រើសរើស ការវាយតំលៃ និង ការតំឡើងឋានៈមន្ត្រីរាជការ។ មីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ក៏បញ្ជាក់ផងដែរថា វាជាការចាំបាច់ក្នុងការពង្រឹងសមត្ថភាពរបស់មន្ត្រីរាជការ ដើម្បីអោយពួកគេអាចអនុវត្តតួនាទីរបស់ខ្លួនប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព និងធានាអោយបានថា មន្ត្រីដែលទទួលបានការអប់រំខ្ពស់ និងមានសមត្ថភាពពិតប្រាកដ ទទួលបានឋានៈសមរម្យ ។ ការអនុវត្តចំណុចនេះមានសារៈសំខាន់ណាស់ ក្នុងការលុបបំបាត់អំពើបក្សពួកនិយម និងប្រព័ន្ធពុករលួយដែលមានភាពជាចៅហ្វាយ។ បន្ថែមលើនេះ វាក៏មានសារៈសំខាន់ផងដែរ ក្នុងការលើកតម្កើងមន្ត្រីស្មោះត្រង់ ដោយផ្អែកលើការអនុវត្តកាតព្វកិច្ចរបស់ពួកគេ។

ប្រអប់ ៤.៤: តម្លាភាពក្នុងប្រព័ន្ធពន្ធដារ : ធ្វើឱ្យប្រព័ន្ធគណនេយ្យមានភាពសាមញ្ញ

ថ្មីៗនេះ កាតព្វកិច្ចមួយក្នុងចំណោមកាតព្វកិច្ចនានាសម្រាប់សហគ្រាសកម្ពុជាត្រូវបានដាក់ឱ្យគោរពតាមបទដ្ឋានគណនេយ្យកម្ពុជា (CAS) និងប្រព័ន្ធសវនកម្មដែលតម្រូវដោយច្បាប់កម្ពុជា។ ទោះបីជាវិស័យឯកជនមានចំណែក ៨០ ភាគរយ ជាសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យមក្តី ក៏ សហគ្រាសដែលតូចៗមិនអាចអនុវត្តកាតព្វកិច្ចគណនេយ្យ និងសវនកម្ម។ ជាទូទៅ គេអនុវត្តរបបពន្ធ ម៉ៅការ (ប្រព័ន្ធវាយតម្លៃ ផ្លូវការ) ចំពោះសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម។ ប្រព័ន្ធនេះ មិនអនុញ្ញាតឱ្យមីក្រូសហគ្រាស និង សហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ដឹងថាតើពួកគេត្រូវបង់ប៉ុន្មានទេចំពោះកាតព្វកិច្ចពន្ធដារ។

ដើម្បីលើកកម្ពស់ មីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម ទាក់ទងនឹងរបាយការណ៍ហិរញ្ញវត្ថុ និងដើម្បីលើកកម្ពស់តម្លាភាពក្នុងប្រព័ន្ធពន្ធដារ ក្រុមប្រឹក្សាគណនេយ្យជាតិ គួរផ្តល់ប្រព័ន្ធគណនេយ្យបែបសាមញ្ញមួយឱ្យមីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម អនុវត្តពីឆ្នាំ ២០០៧ ខាងមុខនេះ។ មិនត្រឹមតែ ចំណាយតិច និងអាចអនុវត្តបានទៀតនោះ ប្រព័ន្ធគនេយ្យសាមញ្ញនេះគួធ្វើឱ្យមីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម ដឹងពីចំណូលរបស់ពួកគេ និងដឹងថា តើពួកគេត្រូវបង់ពន្ធប៉ុន្មាន ដោយគ្រាន់តែធ្វើការគណនាដ៏សាមញ្ញមួយ។

ដើម្បីឱ្យមីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម ដឹងកាន់តែច្រើនពីប្រព័ន្ធគណនេយ្យនេះ ក្រុមប្រឹក្សាគណនេយ្យជាតិក៏គួរតែបង្កើនការយល់ដឹងរបស់មីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូចនិងមធ្យម អំពីប្រព័ន្ធនេះតាមរយៈការផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈ ការបណ្តុះបណ្តាល និងប្រព័ន្ធផ្សព្វផ្សាយ ។ល។

ប្រភព: *បទសម្ភាសន៍ជាមួយ ឯកឧត្តមសាស្ត្រាចារ្យ ងី តាយី អនុរដ្ឋលេខាធិការក្រសួងសេដ្ឋកិច្ច និងហិរញ្ញវត្ថុ នាយកក្រុមប្រឹក្សា គណនេយ្យជាតិ*

ជាផ្នែកមួយនៃអភិបាលកិច្ចល្អដែរផងដែរនោះ គឺការរាយការណ៍ពីអំពើពុករលួយ។ រដ្ឋបាលសាធារណៈ គួរតែបង្កើតនូវប្រព័ន្ធមួយ ដែលអនុញ្ញាតអោយប្រជាជនអាចធ្វើការរាយការណ៍ពីអំពើពុករលួយនៅក្នុងករណីដែលវាកើតមានឡើង។ ការរាយការណ៍នេះ គួរតែធ្វើឡើងដោយសំងាត់ ហើយអ្នករាយការណ៍គួរតែត្រូវបានការពារ។ របាយការណ៍ ដែលធ្វើឡើងដោយពលរដ្ឋ គួរតែត្រូវចាត់វិធានការណ៍ អោយមានមុតមាំ ដើម្បឱ្យប្រជាជនមានទឹកចិត្តធ្វើការរាយការណ៍នៅពេលក្រោយ។ សហគ្រិនម្នាក់បានមានប្រសាសន៍ថា: *"ការបង្កើតប្រព័ន្ធមួយ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យប្រជាជនអាចរាយការណ៍អំពីអំពើពុករលួយទៅអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ច អាចជាជំនួយមួយប្រកបដោយប្រសិទ្ធិភាពក្នុងការប្រឆាំងអំពើពុករលួយ"* ។

សីលធម៌មានសារៈសំខាន់ណាស់សម្រាប់បង្រៀនឱ្យស្អាតស្អំ។ មីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ជឿជាក់ថា សីលធម៌ជាវិធីមួយដ៏សំខានសម្រាប់ទប់ស្កាត់អំពើពុករលួយ និងគួរត្រូវបានជំរុញ និងពង្រឹងឡើងតាមរយៈការអប់រំ។ ទាំងវិស័យឯកជន និងមន្ត្រីរាជការគួរតែត្រូវបានបង្រៀនអោយមានភាពស្មោះត្រង់ គំនិតស្នេហាជាតិ ស្មារតីជាតិនិយម និងមនសិការជាតិ។ សហគ្រិនម្នាក់និយាយថា: *"ការអប់រំដើរតួនាទីសំខាន់ក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ។ ប្រសិនបើសិស្សរៀនចេះពុករលួយចាប់*

តាំងពីពេលចូលសាលា ពួកគេនឹងប្រព្រឹត្តដូចគ្នាពេលដែលចាប់ផ្តើមធ្វើការ។ អ្នកដែលទទួលការអប់រំតិចជាទូទៅ ជាអករងគ្រោះពីការកេងប្រវ័ញ្ច"។

៤.៤. ការចូលរួមរបស់វិស័យឯកជន

មីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ក៏ត្រូវបានសួរអំពីតួនាទីរបស់ពួកគាត់ក្នុងការជួយទប់ស្កាត់អំពើពុករលួយក្នុងវិស័យឯកជនផងដែរ។ ពួកគាត់អោយគំនិត ២ សំខាន់ៗៈ ទី ១ ពួកគាត់ជឿថា ពួកគាត់អាចជួយកាត់បន្ថយអំពើពុករលួយ តាមរយៈការរក្សាភាពស្មោះត្រង់ចំពោះទឹកដីកំណើតរបស់ខ្លួនដោយចាប់ផ្តើមពីបុគ្គលម្នាក់ៗទៅ។ ដូចនេះ ប្រសិនបើគ្មាននរណាម្នាក់ពុករលួយទេនោះអំពើពុករលួយមិនអាចកើតមានបានឡើយ។ សហគ្រាសនីមួយៗក្នុងវិស័យឯកជន គួរចៀសវាងកុំផ្តល់សំណូក ដល់មន្ត្រីសាធារណៈ។ គំនិតនេះហាក់ដូចជាស្របនឹងយុទ្ធនាការ "*បាទដៃស្អាតស្អំ*" របស់ Pact ដែលធ្វើឡើងក្នុង ឆ្នាំ ២០០៥ ដែលអប់រំមនុស្សគ្រប់រូបឱ្យចៀសវាងអំពើពុករលួយ។ ក្នុងន័យនេះ ការអប់រំមានសារៈសំខាន់ណាស់ក្នុងការបង្រៀនក្មេងៗឱ្យស្អប់អំពើពុករលួយ និងក្លាយជាមនុស្សស្នេហាជាតិ ដែលមានសីលធមិ និង ឧត្តមគតិខ្ពស់។

ទី ២ មីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ភាគច្រើន យល់ស្របថា ពួកគាត់គួរចូលរួមក្នុងការប្រយុទ្ធប្រឆាំងនឹងអំពើពុករលួយ ដោយក្នុងនាមជាផ្នែកមួយនៃសហគមន៍ និងសមាគមប្រឆាំងអំពើពុករលួយ។ ពួកគាត់ជឿថា សំលេងតែម្នាក់របស់ពួកគាត់មិនខ្លាំងល្មមឱ្យមន្ត្រីសាធារណៈដោះស្រាយបញ្ហា និងផលប្រយោជន៍របស់ពួកគាត់ឡើយ។ សមាគមអាចនាំយកសំលេង និងការបារម្ភរបស់ពួកគាត់ឱ្យដល់អ្នកធ្វើគោលនយោបាយ។ សមាគមអាចមានឥទ្ធិពលទៅលើអាជ្ញាធរសាធារណៈក្នុងការពិចារណាអំពីបញ្ហារបស់ពួកគាត់ ដូចជាបញ្ហាពុករលួយ និងដោះស្រាយជួយបញ្ហាផ្សេងៗរបស់ពួកគាត់។ សមាគមដើរតួនាទីសំខាន់ ក្នុងការតស៊ូមតិជាមួយនឹងអាជ្ញាធរសាធារណៈ ដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍របស់ពួកគាត់ និងទប់ស្កាត់អំពើពុករលួយ។

ទោះបីយ៉ាងនេះក្តី សមាគមដែលបង្កើតឡើងនេះគួរតែអព្យាក្រិត្យមិនពាក់ព័ន្ធនឹងនយោបាយ មានការរៀបចំល្អ និងការពារផលប្រយោជន៍ពិតប្រាកដរបស់សមាជិករបស់ខ្លួន ដើម្បីនិរន្តរភាព។ សមាគមនេះត្រូវការអ្នកដឹកនាំប្រកបដោយសមត្ថភាព និងការចូលរួម និងវិភាគទានពីសមាជិក។

បន្ថែមពីនេះ មីក្រូសហគ្រាស និងសហគ្រាសធុនតូច និងមធ្យម ភាគច្រើនជឿថា ពួកគាត់ត្រូវការការគាំទ្រពីរដ្ឋាភិបាល និងបរិយាកាសអនុគ្រោះ ដែលអនុញ្ញាតឱ្យពួកគាត់អាចប្រើប្រាស់សិទ្ធិដោយសេរីក្នុងការចចារ និងបង្កើតសមគម ដោយគ្មានការភ័យខ្លាច។ អ្នកពិភាក្សាមួយចំនួនមកពីខេត្តនានា បានសំដែងការព្រួយបារម្ភអំពីការចូលរួមក្នុងសមាគម ដោយនិយាយថា "*យើងមានការស្ទាក់ស្ទើរក្នុងការ*

ចូលរួមក្នុងសមាគមនេះ។ វាមិនងាយស្រួលធ្វើដូច្នេះទេ។ អ្នកខ្លះខ្លាចពីសុវត្ថិភាពរបស់គេ។ មនុស្សជាច្រើនមិនចង់ធ្វើអ្វីដែលតម្រូវឱ្យពួកគាត់ផ្តិតមេដៃនោះទេ"។